

TANTÁRGYI ADATLAP

Pénz, piac, politika

BMEGT30VVV1001-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Pénz, piac, politika

Azonosító

BMEGT30VVV1001-00

A tantárgy jellege

kontaktórás

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Dr. Gilányi Zsolt egyetemi docens gilanyi.zsolt@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Közgazdaságtan Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu/local/tad>

A tantárgy oktatásának nyelve

HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2026.03.18.) az 580162/10/2026 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2026.03.18-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A pénz és pénzrendszer fontosságát mi sem mutatja jobban, mint az a M.A. Rotschildnak tulajdonított mondás, miszerint „Adjatok nekem egy nemzet pénzének ellenőrzését és nem érdekel kik hozzák a törvényeit”. Miután megnézzük, hogy mi volt a legfontosabb gazdasági ok, ami lehetővé tette az államot megtestesítő uralkodó által vásárlással kibocsátott pénztől a magánbankok által hitelművelettel teremtett pénzrendszerbe való átmentet, kitekintünk a legújabb jelöltekre, úgy mint kriptó-pénzek (pl.bitcoin) vagy a CBDC (központi bank által kibocsátott digitális pénz). A gazdasági folyamatokat történelmi példákkal illusztráljuk.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. A hallgató ismeri a számvitel logikáját
2. A hallgató ismeri a pénz fogalmát, az aranypénz, az aranystandard és a modern hitelpénzrendszer működési logiká-ját
3. A hallgató ismeri az alternatív pénzrendszer felépítését
4. A hallgató ismeri a közgazdasági elmélet és a történelmi valóság kapcsolatát

Képesség

1. A hallgató képes értelmezni a piaczgazdaság egészében bekövetkező változásokat, különös tekintettel a pénzpolitikai és költségvetési politikai lépésekre
2. A hallgató képes önálló tanulás megtervezésére, megszervezésére és végzésére,
3. A hallgató képes értelmezni a sajtóban olvasott gazdasági eseményeket, folyamatokat.

Attitűd

1. A hallgató együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgató társaival,
2. A hallgató folyamatos ismeretszerzéssel bővíti tudását,
3. A hallgató nyitott az információtechnológiai eszközök használatára,
4. A hallgató törekszik a közgazdasági problémamegoldáshoz szükséges eszközrendszer megismerésére és rutinszerű használatára,
5. A hallgató törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra,

Önállóság és felelősség

1. A hallgató önállóan végzi a makrogazdasági problémák végiggondolását és adott források alapján történő megoldását,
2. A hallgató nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket,
3. A hallgató szakmai feladatainak elvégzése során együttműködik más szakterületek művelőivel is,
4. A hallgató gondolkozásában a rendszerelvű megközelítést alkalmazza.

Oktatásmódszertan

Előadások, számítási gyakorlatok, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata, opcionális önállóan és csoportmunkában készített feladatok.

Tanulástámogató anyagok

- 1. Gilányi, Zs.(2020), Piacgazda(g)ság: oikonomia vagy khrematistiké?, Akadémia kiadó.
- 2. L-Randall Wray (2015), Modern Money Theory, Palgrave.
- 3. Benes J.-Kumhof M. (2012), The Chicago Plan Revisited, IMF Working Paper.
- 4. Zarlenga, Stephen (2005), Moving Monetary Reform To The “Front Burner, American Review of Political Econo-my, Vol 3(1): 39-84.
- 5. Egyéb oktatási segédanyagok (gyakorló feladatok, mintazh stb.) a tanszék honlapján, a tárgy neve és kódja alatt érhetőek el- other learning material (ex.: exercices for practice, sample tests) is available ont he webpage under the subject code.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése két évközi írásbeli teljesítménymérés (összegző tanulmányi teljesítményértékelés) alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

A Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 1. Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja évközi dolgozat formájában; amely tartalmaz egyrészt feleletválasztós és tesztkérdéseket, melyek a lexikális tudást, az egyes fogalmak értelmezését és az azok közötti összefüggések felismerését, másrészt számítási feladatokat, melyek a problémafelismerő–megoldó képességet vizsgálják. Az értékelés alapjául szolgáló tananyagrészt a tan-tárgyfelelős határozza meg a tantárgy előadóival egyetértésben.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- 1. összegző tanulmányi teljesítményértékelés/learning unit assessment: 50
- 2. összegző tanulmányi teljesítményértékelés/learning unit assessment: 50

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

nem releváns

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	86 - 90 %
Jó	71 - 86 %
Közepes	56 - 71 %
Elégéséges	40 - 56 %
Elégtelen	- 40 %

Javítás és pótlás

1) A kötelező évközi összegző tanulmányi teljesítményértékelés a szorgalmi időszakban a mindenkor Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható vagy javítható. Javítás esetén a korábbi és az új eredmény közül a későbbit vesszük figyelembe.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon/ Participation in contact lessons	28
felkészülés a teljesítményértékelésre / preparation for mid term test	32
Összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőlet véleményezése után jóváhagyta dr. Szandi-Varga Péter oktatási dékánhelyettes 2026.03.02-án. Érvényes 2026.03.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint.

- 1 A tudományos megismerés módszere, a közgazdaságtudomány tárgya, a közgazdasági elméletek logikai struktúrája
- 2 Pénzügyi eszköz, pénz
- 3 Aranypénz és aranystandard
- 4 Modern hitelpénzrendszer
- 5 Chicago – terv, szabad pénzrendszer, CBCD
- 6 Bitcoin
- 7 Kötelező összegző tanulmányi teljesítményértékelés (zárthelyi dolgozat)
- 8 A pénz, mint társadalmi koordinációs eszköz
- 9 Néhány jelenségről a piacgazdaságban: növekedési kényszer
- 10 Néhány jelenségről a piacgazdaságban: hatékonyság, innováció, piaci koncentráció; túlkínálati gazdasági rendszer (Kornai)
- 11 Milyen a jó pénzrendszer?
- 12 Bank of England és a FED története
- 13 Háborúk és pénz
- 14 Kötelező összegző tanulmányi teljesítményértékelés (zárthelyi dolgozat)

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Közgazdaságtan Tanszék vezetője hagyja jóvá.